

Cn 11 /

Article del davant

El Mestre Nicolau

i l'Escola Municipal de Música
de Barcelona

Es recent el fet de la jubilació del mestre Antoni Nicolau de l'Escola Municipal de Música de Barcelona, i aquest fet és prou important i transcendent en la vida del mestre i en la vida musical de la nostra vida musical perquè hi dediquem unes paraules en aquesta nostra Revista, la qual, ~~que~~ es pot dir que des de la seva naixença ha vist en l'autor de "La Mort de l'Enlèn" una glòria pura de la música catalana, d'aquesta música que és origen i finalitat d'aquestes pàgines nostres.

Aquesta jubilació és filla de
 les lleis municipals que regeixen,
 i s'ha fet per part del nostre
 Ajuntament amb tot l'honor
 i mirament que es deu a la
 llarga, savia, prudent i ~~se~~
 viva actuació del jubilat. La
 corporació municipal, per inicia-
 ció de la ^{Comissió} ~~Comissió~~ de Cultura ~~de~~
~~la~~ mateixa, ha sapigu^{gut} ~~retre~~
 un just homenatge al fidel
 servidor de la ciutat que ha
 regit durant trenta quatre
 anys el ^{nostre} principal centre d'en-
 senyament d'aquest complex
 art munical, aquest seminari de
 mestres i executants, escola ~~amb~~ ^{de}
 les tant diverses i múltiples assigna-
 tures que comporta l'art del ~~son~~ ^{son}.
 L'actual Ajuntament és digne,

doncs, per aquest comportament, de
tota lloanca i tots els que de
la múnica fem professió i
treballem per la seva dignificació
devenem tots expressar agraïment
als homes que regeixen els
béns comuns de la ciutat.

És veritat i cal recordar-ho, que
la lloable forma en què ha
estat jubilat el nostre feia ja
temps havia estat reclamada
per totes les principals entitats
culturals de Catalunya, per
tots els artesans i ^{altres} en-
titats múnicals de la nostra terra.
però l'ajuntament que ~~el~~
llavors regia, si ^{be} ~~per~~ ~~el~~ ren-
cap donava esperances de sa-
tisfer la demanda, anava deixant

passar el temps sense resoldre-la
i ~~de~~ fent endevinar que no
volia pas donar compliment als
desitjos expressats pels veritables
representants de la nostra cultura.

Per a quella gent el nostre ofici
lan era persona respiradora perquè
en ell ~~hi~~ veien una ^{plena} representa-
ció del nostre art autòcton, i ai-
xò el feia ^aguinys; perquè els
representaven orientacions foran-
teres. No es pot negar que eren
conseqüents amb els seus senti-
ments. Ara el que havia estat
regatejat i ha vist esplèn-
dament aterrat, per això és
més disne d'agüiment i lloc
ca. Els nostres actuals regidors
obeeixen a més naturals i enlai-
rats sentiments.

Mes aquest home que ha regit,
 més ben dit, que ha format la
 nostra Escola Municipal mereixe-
 ria alguna cosa més, encara
 que el reconeixement oficial;
 alguna cosa perenne que perpetués
 la seva actuació exemplaríssima
 en el govern d'aquest centre d'a-
 leupça municipal; mereixeria que,
 almenys dins d'aquell edifici docent,
 hi restés significat d'una manera
 perenne el respecte i agraïment
 al mestre de la Barcelona culta
 actual al mestre; al mestre
 que ha estructurat pedregosa-
 ment l'Escola, que l'ha fet
 respectable per a tot hom, per
 tot hom que no sigui part intere-
 sada en desmetzigar-la, per
 tot hom que no tingui la mirada

enterbolida per alguna passió neta) que l'ha acreditada fermament, que li ha donat el títol d'una societat molt escassa de Trobar en la gran majoria de conservatoris nacionals i fins estrangers.

L'Escola, quan la prengué el mestre Nicolau, no tenia vida ni forma; es pot dir que no existia. Ell l'ha formada, ell l'ha acreditada, ell l'ha orientada a una perfecció creixent. És evident que un director, per si sol, no avalora un centre docent; és precis que compti amb els elements professionals aptes per a un bon resultat; evident, doncs, que aquests elements no s'havien marcat al Mestre per a aixecar alt el prestigi de l'Escola barcelonina.

7
Però és el director qui ha d'orientar,
qui ha de planificar els estudis, qui
ha d'adreçar els camins equivo-
cats, qui ha de donar una unitat pe-
dagògica verament unificada i artís-
tica, qui ha d'establir la disciplina,
vetllar per la cohesió de tots els
elements a una finalitat única
d'idealitat artística. El director,
tot i deixant en una ^{veritable} ~~verament~~
autonomia als professors de les dife-
rents assignatures, ha d'orientar l'en-
senyament general, ha de per sen-
tir un criteri transcendent ar-
tístic ~~per una evident~~ que s'ha
d'imposar per una evident alta cate-
goria, ~~per un criteri del~~ per un
criteri transcendent tècnic. I tot
això, ~~per imposar-se~~ per a tenir
eficàcia, per a imposar-se a
tots els elements que formen

el centre docent, és precis que
 el mestre director ^{possa} ~~tingui~~ ^{possa} grans
 qualitats no solament artístiques,
 sinó també de caràcter, qualitats
 d'un senz ordernador i de pru-
 dencia; qualitats tan ^{diverse} ~~varies~~ que
~~fa~~ és molt difícil de trobar ^{les}
 en una mateixa personalitat.

Dons bé, el mestre cicolan
 té posseïa totes aquestes qua-
 litats, tates en un grau supe-
 rlatiu. La seva supremaçia artística
 ningú ^{la} pot negar sinó que
 li qui un neci o un emecós
 poca-jolta. Les seves obres són
 especimens d'un valor absolut.
 Els seus volpeigs i dictats escrits ad
 hoc pels exercicis a ~~ve~~ d'exàmen
 de l'Escola són models justíssims
 en tot sentit; les dificultats tècniques

9
d'autonòcia i de ritme s'hi cli-
quen amb una forma verament
estètica, sense violència, amb
un bon gust i una perfecció
no enamora. Amb aquella lli-
ciosa i dictat es podria fer
una antologia preciosa per
a l'ensejansa ~~teòrica~~ dels
nostres centres musicals. La
perfecció de forma i l'interès
pedagògic s'harmonitzen
admirablement sense per-
judicar-se l'un a l'altre.

Els exàmens eren el camp d'ex-
perimentació del mestre, li servien
per observar el punt flac general
dels alumnes. Hi veia el que
la generalitat dels alumnes
descuidaven, en la que fallaven.
Aleshores ell feia un canvi tècnic

pel curs següent; posava un nou
 exercici en el programa de l'a-
 signatura, o, sense canviar-
 res, en els proxims exàmens,
 si eren de solfèig, en l'exercici
 exprès per ell escrit, ~~no~~ sortia
 a doïr aquella dificultat a
 veure; la qual cosa era un bon
 canvi per a mestres i deixebles,
 els quals en el curs següent
 procuraven per se subornar
 aquelles deficiències que l'ull
 vigilant del mestre experimen-
 talment els havia mortat.

Les seves qualitats de caràcter
 eren també expressives pel go-
 vern de l'Escola. La seva
 figura, la seva ~~serenitat~~^{est}, la
 seva inflexible dretesa s'in-

juraven a mestres i deixebles. Amb
^{el} ^{allò} que creia de justícia no es
 dublegava. ~~A~~ ~~moltes~~ alguna ve-
 gada havia donat la nota de sus-
 pens a alumnes malgrat d'ésser
 recomanats per algun regidor
 i fins pel mateix alcalde. La
 perfecció de forma, la justesa
 dels medis que es nota en les
 seues magnifiques obres artístiques,
 aquella claredat i correcció, és
 també la característica del seu
 obrar en la seva vida docent i
 social.

Les seues qualitats de seue
 ordenador es desprenen del que
 havem dit abans. Jo no crec
 que existís altre director de
 conservatori, academia o escola

d'un número tan extraordinari
 ri d'alumnes com el de
 la nostra Escola, que coneixi
 d'una manera tan íntima tan
 detallada la marxa de totes
 les classes, que arribi, com
 feia el mestre, fins a conèi
 xer fins el comportament, que
 l'itats i defectes de cada alum
 ne. Amb el seu pas per les clas
 ses els aplegava les dades que
 li servien pel judici definitiu
 en l'acte de l'examen de
 fi de curs.

La prudència és una altra
 de les qualitats indispensables al
 director de una escola oficial.
 Una escola que té a sobre un a
 juntament que com tota canvia

roviint en la seva constitució,
 que generalment posa en segon
 terme les coses d'art i que,
 per tant, a aquestes s'hi les més fla-
 ximent servides econòmicament,
 que tota reforma o extensió
 exposada pel Director si es aco-
 llida mai arriba a ésser rea-
 litzada; que no pare coment
 ni es cuida de la seva bona o do-
 lenta marxa; que volament li sal-
 ta a la vista la seva creixença
 per ~~nombre~~ augment del nombre
 de matriculats, de l'any; en una
 escola així vinculada no es
 pot per fer tot el que es val
 i es desitja i convé realitzar.
 És per això que el Director ha
 de posseir un alt grau de
 prudència per a sortejar les

difficultats, per aconseguir per
a l'Escola el que es pugui, espe-
rant aprofitant els moments o-
portuns. No es fa tot el que es vol
sinó colament el que es pot.

La prudència del nostre Vicelau
salvava moltes vegades tots aquells
obstacles, i la prova està en ^{el} cre-
dit sempre creixent de venietat
per a l'Escola, palesat pel nombre
extraordinari d'alumnes que ca-
da any es matriculaven, i els
que hi compareixien d'altres
acadèmies per a refermar llurs
estudis, i poder se dir-hi
deixebles. Naturalment que
a d'aquesta creixença calia que
l'ajuntament ~~hi~~ correspongués
en dotar l'Escola amb més mit-
jans per tal que l'ensenyança
no en sofria, fent que, ara que

la institució)

15

Portrament està instal·lada en
un edifici exprés i digne, l'en-
rençament és descurat·les en una
més àmplia acció pedagògica
i cultural de la música. Tot
això el Mestre ho tenia tot pre-
vist i estudiat i fins molta
part ho tenia presentat en uns
projectes als ajuntaments ante-
rior a l'actual, però a causa
de les trifulques polítiques passades
aquests dits projectes restaren en-
terrats en les oficines del muni-
cipi. Aquell desequilibri entre
la joia de l'Escola i els
mitjans amb els quals comptava
portava deficiències que el Mestre
al·lucava en la possible amb el
seu seny i prudència caracterís-
tiques. Entre els mitjans de que
ell podia disposar les possibilitats

de què ell disposava, ell tot ho
 harmonitzava treient el major
 possible resultat de tots elements
 que constitueixen tot l'organat-
 ge docent i fins administratiu
 de l'Entitat. Una escola ideal pro-
 va la comunicació, i per arribar-hi ell
 no parava de fer en millorar el
 pla d'estudis, d'orientar mestres,
 i deixebles amb la altíssima com-
 petència; no parava en fer donar
 a l'Escola tots els fruits possibles,
 donats els mitjans amb què
 comptava. Un director af d'una
 institució oficial no pot esser
 un poder absolut, ja que s'ha
 de moure dintre uns circum-
 stàncies que no pot menysprear.

El mèrit, doncs, del mestre Nicolau

1)

Una entitat el de regir i moure
progressivament sempre, la docent
entitat municipal 'en un sentit
de serietat artística i pedagò-
gica, saluant, en la possible
tots els obstacles.

Desgraciadament, ara que amb
l'edifici no podria realitzar,
(si hagués trobat l'ajuda de la
Corporació municipal) tots els seus
projectes d'augment de l'en-
senyança i d'una més adequa-
da ampliació de classes, ara
que hauria pogut realitzar el
que de tant temps feia projectat,
ara li ha caigut al temps de la
jubilació. Però qui s'ha vist
l'entat al seu costat tots aquests
vint-i-quatre anys de la seva

18
actuació, qui l'ha vist treballar constantment amb tanta severa, seny i voluntat en el règimen del nostre Institut municipal, tot hom que amb coneixement de les circumstàncies hauria pogut observar aquesta direcció excel·lentíssima, si té una copiosa d'esperit de justícia, no podrà menys de considerar-la com una gesta meritisima a favor de l'art municipal de Catalunya.

El nostre té la glòria artística assegurada per les seves obres municipals. Les ~~seves~~ ^{sempre vives} ~~obres~~ corals són ~~una~~ ^{honor} glòria del nostre art, viuran sempre entre les obres mestres de l'art mi-

veral; però aquesta glòria la
 deu, no solament al seu mèrit
 purament personal, sinó sobretot
 a la gràcia de la inspiració que
 Déu li ha donat. En canvi la
 seva obra en la direcció de l'
 Escola Municipal de Música de
 Barcelona, segurament serà
 oblidada per les generacions
 futures, fins ara mateix no
 es respecta (quina vergonya)
 per certa gent que juriquen
 amb duresa i crits per
 atraure l'atenció dels badocs,
 però aquesta obra és ve-
 rament la seva obra més meri-
 toria i per tant la que més
 hauran d'agair els que estimen

20
Treballen per l'art musical
de la nostra terra, agraïment
que tots plegats hauríem de
perpetuar d'una ^{marrera} (evident)
per a les generacions futures.

Enri Millet